

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник издава се Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 фортинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стаје лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 34.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожич у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

О реформама у Крајини.

М. И. Последњи број „Панчевца“ о овом предмету неколико речи донесе. На свршетку свога чланка опомиње варошко заступништво панчевачко, да поменуће од војног министарства издате законске пројекте као наметнуте и без утицаја граничарског народа донешене од себе одбије, и да закључи, да се ради преустројења Границе и доношења закона за Границу сабор граничарски што пре сазове . . .

Ово неколико речи потакнуло нас је, да и ми о тој ствари коју проговоримо.

Овдашње је варошко заступништво уважило речене пројекте. Оно их је проглатило и у претрес узело, па је ставило примедбе, које ће се војном министарству поднети, да се уваже пре него што ће се за закон прогласити и у живот увести. Из тог би могао ко, коме се буду речи „Панчевца“ омилиле, изводити, да Земунцима нити је до слободе нити до будућности народа ништа није стало, већ да су покорно оно радили, што им је заповеђено. Да то тако није, то ће сваки допустити, који наше околности у обзир узме, и кад се на нашу прошлост осврне, а на будућност помисли. И ми смо пријатељи парламентарне расправе, и ми би волели, да се само опим законима повинујемо, које народ сам својим заступницима ствара. Но жеља и воља ретко кад су са силом, с којом располагати можемо, у сугласју, па сваки свестни најуре ће оно произвести штети, што к бољем води, макар се још многи кораци чинити морају док се до доброг дође. Постепено ваља добро да се постигне, кад оно с једним скоком постићи не можемо! —

Како да ишћемо граничарски сабор, који ће о судбини Границе решавати! Заиста, с мало ту се речи

много закључава, мислим, и премного. Простор и задаћа овога листа не допушта нам, да овде опширно разлажемо, које препоне, по највише политичке природе, стоје на путу оживотворењу ове жеље; доста је, кад кажемо, да ни за то гаранције немамо, да ће се и ове реформе без борбе у животу увести. Је ли „Панчевцу“ познато, па којој су страни ти противници нашега напретка, а да ли они немају пристаца уз њихову намеру и у самој Граници, и да те присталице незнање, немарност и зла воља руководи? Чини нам се, да му није све познато, јер иначе би му савет општинском заступништву дат друкчије гласило.

Познато је, да смо у материјалном и душевном погледу јако заостали и да морамо велики труд и рад полагати, док до онога ступња развика дођемо, где ће се наш народ у борби с другим народима одржати моћи. Ту је мисао земунско варошко заступништво онако не побитно изразило у своме меморандуму, што је разаслат на више општина у Граници, и који је верни нацрт нашега стања. Просто речено, ми морамо образованост да ширимо у народу, како би се овоме рад и знање омилили, и како би постигао благостање у сваком виду. Ако је „Панчевац“ за кратко време свога постанка само мало у народ завирио, он ће као и ми то уверење изустити, да нам још дуго време неуморног рада предстоји, док народ наш до бољег стања доведемо. Значило би бесплодне жеље гојити, кад би оно завести хтели, које ми сами оживотворити са нашом силом не можемо.

Колико година народ православни жељу гоји и бори се, да цркву и школу у бољи ред доведе! О цркви и да не говоримо, али о школи можемо опажати, како поједине општине у свом ограниченом делокру-

гу све силе упињу, да боље народне школе заведу. У том погледу тек сад је настало боље време; о уређењу сеоских школа очекујемо решење садашњег или будућег конгреса у нади, да ће народни заступници знати ограничити утицај цркве на неопходно вуљни круг, и да ће одсад народна школа постати правим садилиштем напретка.

Шта да кажемо о земљоделству, о радности, о занатима, којих жалосно стање сваки дан пред очима имамо? Хоћемо ли та факта да кријемо и свету да приповедамо да се на високом степену образованости налазимо, да смо врски и крешки у сваком обзиру, те смо способни и највећа политичка питања расправљати? Кога да варамо? Кома ли ће отуда штета да проистече? Можда нас други боље познају, пак ће наше сањарије на нашу штету употребити.

Кад смо лане у једним немачким новинама наше мишљење о стању ствари код наше прекосавске браће и о омладини изложили, ми сами писмо мислили, да ће нас чини за тако кратко време оправдати, покрај свега што се на нас вика подигла и то са омладинске стране, у које карактер мислили смо писати. Зар нам се то исто и код куће догодити не може? Та видимо, за бога, како нам су се избори сваком приликом обнављали, како ту мало бирача суделује, и како те није тешко било на оно навести, што народној потреби не одговара. А ми да желимо, да при оваквим околностима народ оне људе бира, који ће о будућности нашој, без прелазног корака, без да у народ свест пробудимо, повољно решити? Добро знамо да има у Панчеву, а и у Земуну има доста свесних грађана; али ми не можемо само варошане у обзир узети, кад је о целом народу говор. (Свршетке се.)

Земун. Јавили смо читаоцима, да ће бити црквено-школска скупштина у недељу 15. о. м., сазвана четврти пут због новог избора саборског посланика за нашу варош, пошто је земаљска власт избор Суботићев за неуважни прогласила. Скупштинари и у овај пар остадоше при првоме своме избору и закључише да поднесу жалбу како на сабор тако и на вишу политичку власт. Црквено-школском одбору би наложено, да ту жалбу оправи на дотична места. Јуче после подне држао је тога ради одбор седницу, у којој је читана и усвојена и једна и друга жалба, од којих је она за сабор на српском, на војено пак министарство на немачком језику. Жалба сабору овако гласи:

Славни Саборе!

Услед повива нами од врховне војене власти издатог, да овдашње православно становништво у смислу закона свога заступника на сада делајући сабор пошаље, заступништво земунске православне општине је господина дра Јована Суботића без икакве предходне препоне једногласно за свога посланика изабрало, њему пуномоћије издало, и њега повало да на темељу тог пуномоћија ову варош ваступа. Но овај избор нашао је препоне код врховне војене власти и што с највећом тугом признати морамо, Његова Светост наш патријарх, као председник сабора дао је повода, да је дивизијона команда у Варадину на темељу решења војеног министарства наш избор уништила. Против овог поступка усуђује се заступништво православне црквене општине ову жалбу славном сабору поднети с понизном молбом, да би славни сабор сходне корак учинио, како би се решење војеног министарства и дивизијоне команде у Варадину за незаконито прогласило, а наш изабрани посланик као такви припознат био.

Славном сабору а и сваком поједином члану српскога, у Аустрији живећег народа познато је, да је нашем народу потпуна самоуправа у распирвању црквено-школских ствари већ од стари времена ујамчена; особито пак да је највишим решењем нашега цара и краља та самоуправа обезбедена; па будући да је сада дејствујући сабор на темељу тих, аутономију гарантујућих закона сават, то је заступништво овдашње православне општине само право своје вршило, кад је при избору посланика потребца својства у виду имало а питало није, да ли је он у Граници рођен, или не. Наш избор од овдашњег магистрата њему постојећој војеној власти пријављен, буде од ове из тог узрока као незаконит проглашен, што дивизијона команда тврди, да у Граници само часници или поседујући хонорациони на сабор изабрани бити могу. Том решењу нисмо се могли повиновати из узрока, што смо уверени били, да у првањима и сада постојећим законима темеља нема. Ако на таквањани, у прошастом столећу издани илрички деклараторијум обзир уземемо, морамо признати, да је у њему Србима, који у Војеној Крајини живе, право подељено, да они са 25 посланика на сабору учествују, али нигде нису били ограничени да и њихови посланици све сами граничари бити морају, јер у противном случају морала би тврдити, да изван Границе живеће Србе граничари православне вере изабрати нису могли. Ако су тецајем времена поједини налози различитих власти бираче на

Граничарске часнике или грађане упућивали, то ови налози нису имали моћ закона и могу се само тим извинити, што је за оно доба изражање на часништво и грађанство ограничено било, а изван границе живећи изражање Срби граничарима у толико познати били нису, да им се је тако важно право могло поверити. У ово доба пак да се тима налозима моћ закона подели, они су излишни, јер узроци из којих су постојали, више не постоје.

Кад већ с погледом на старе законе поступање војеног министарства не да се оправдати, то њему с тим мање ваљаност уступити можемо, кад се на сад постојеће законе, особито пак на § 5. члан IX. угарског сабора од године 1868. обазремо. С овим законом самоуправа је обезбедена, а будући да је сабор на том темељу сават, то се он и на граници распростире.

Али поступак војених власти вређа право и самог славног сабора. Заиста било би жалосно кад наш сабор не би уживао оно право, које сваком заступничком телу принадежи, с тим више морали би жалити, јер у том уверењу живимо, да је наш премилостиви цар и краљ, који је у нашим општинама у црквено-школским стварима самосталност законом потврдио и оном телу ту самосталност поверио, који васколики у Аустрији живећи српски народ у црквеним и школским стварима заступа. Свако заступничко тело без изузетка ужива то право, да сам у себи испитује, је ли сваки члан тела по пропису постојећих закона изабран и суделовати достојан. Код нас само војене власти изнимке чине, оне сабору прејудуцирају. Иако је овде све последице тих поступака навађати, сваки може увидити, какве се колизије из њега породити могу. У нашем случају већ се је таква колизија изродила, јер почем војена власт наш избор за незаконити проглашује и нама каже, да ми незаступани на сабору остајемо, сабор сам њега као посланика сматра и уважава, док верификациони одбор своје мњење сабору не поднесе.

Мислимо да би посао верификационог одбора са свим излишан био, кад би војена или политичка власт предходно избор појединих посланика припознала или уништавала.

Ми највећија права српског народа, самосталност његову у црквено-школским стварима бранимо, пак понизно молимо, да би славни сабор своје и наше право бранио и нашег заступника у заштиту узети благоволио, а ми, који овде ту самоуправу бранити се усуђујемо, ми ћемо се његовом решењу у свако добу повиновати.

Из заседања црквене православне општине.

У Земуну, 20. јуна 1869.

(Општинско веће 12. јуна. Свршетак.) Други предмет већања беше, како ће се раздавати лимита со. Кад је г. извештач покренуо био предмет, рече општинар г. Ивић од прилике ово: Пре него што приступимо већању о овом предмету, допустите ми, да коју изрекнем. Последњи састанак општинског већа скончан беше на врло недовољан начин; јер услед најаве једног заступника, да он протестује против решења, развију се општинари и тако се даде већање осујети. У ово доба, кад се на томе ради, да крајинске варошке општине већу самосталност у управи варошких послова добију, морамо показати да смо свесни и да без штете по варош можемо сами собом управљати. Но ја мислим, да то нашој самосталности не додикује, нашу свест не посведочава, кад при сваком поједином случају, што нам се закључак већине не допада, од више власти решења тражимо. Треба да се навиднемо, да оно, што већина општинара, дакле већина грађана зајучи, уважавамо, па било то појединим по вољи или не. Кад је већина што решила, то онда решење нека је за нас све меродавно, и оканимо се протеста, који и онако пеће од користи бити, као што то у суседној једној вароши видимо. Што се пак соли тиче, то није потребно много о том предмету дебатovati, јер и онако не-

ће Граница дуго то право уживати; јер како бумо сносили једнаке терете са осталим аустријским грађанима, онда ће и та као и друго олакшице престати.

На то је г. извештач опет позвао општинаре, да се зблиски занимају са тим предметом, јер је већ шест месеци прошло, а публика још није добила со. По дужом и оштром дебатом решено је: да се због тепоке, с којом је повлачење соли из соларе и раздавање партајама скончано, одустане од пређашњег закључка, и да се тај посао путем јавне драјбе оном повери, који се обвезе, да ће и за најмању трошарину раздавати соли на се примити. При тој драјби имаће учествовати у име општине варошки представник г. Марковић и г. Трешчић.

Војена команда опет нише најаву општинског већа ради наплате трошка за издржавање детета Марије Панек, ако би општина при том остала, да се њено дете у Земун пошаље. Ако се пак то дете у Земун не доведе а и досадашње издржавање не би се платило, то ће општина морати плаћати издржавање детета до 10. године. Решава се да општина не пристаје ни на какву накнаду ни за досадашње ни за будуће издржавање детета, и одбије ту дужност на онога, који је без питања општине другоме осим матере дете на издржавање предао, јер је он узрок, што речена Марија Панек, немајући путног листа од земунске власти, на страни неваљалим владањем својим децу рађа, па сама их не издржава.

Кад се сврши досадашњи овај предмет, дођоше у претрес министарски законски пројекти о органичном устројству вароши и о њиховом уставу. На вактевање читао их је точку по точку општинар г. Ивић као и следеће примедбе одбора уз поједине точке.

Уз члан V. Не вароши као такве, него само они становници, што врше војничку дужност, да су зависни од региментске власти.

Уз члан VII. Примирителни суд треба да постане на општинског закона, и о њему треба особити закон издати.

Уз члан VIII. Школе у вароши, што држава издржава, само у економном погледу да су одвишене од региментске власти.

Уз члан IX. Вароши у Граници да од свих оних регала уживају доходак, као што то уживају најпреимућније вароши у осталим аустријско-угарским земљама. Особито треба у општинску касу да утичу: доходци од акциза, касарница, вапара, дрварина, калдрма, местне скеле на Дунаву и т. д., и да се за то никакав паушал не даје; јер и расход ће варошки већи бити него досад.

Уз члан XII. Варошки чиновници могу да се примају пробе ради и на две године у службу, ако би то општина вактевала.

У погледу на сам устав вароши одбор је ове примедбе ставио.

Уз § 5. Градоначелник и његов замењеник да се бирају на исто известно време као и варошки саветници.

Уз § 8. и § 9. Право избора да немају они, који нису пунолетни, т. ј. немогу ни преко својих татора то право вршити, почем се не тиче имовине, већ вршења личног права. Тако исто да могу само они изабрани бити, који су најмање 24. годину навршили.

Уз § 11. Три изборне класе да се поделе овако: у прву класу спадају бирачи, што 10 и више, у другу што 5 до 10, а у трећу што до 5 форината општинског прирета плаћају.

Уз § 17. Изборце цедује ваља пред изборном комисијом написати, или ту написати дати, који сами писати не могу.

Уз § 18. Изабрани, којих је избор централна верификациони одбор одставерено, образују варошко веће.

Уз § 22. Свађе градоначелника и његовога замењеника, као и варошких већника траје три го-

дине. Ако би се ва то време какав нов избор пред-увео, то би дотично овађе ипак само донде имао да траје, на које време је бирано варошко веће. Чла-нови варошког већа као и градоначелников заме-њеник служе безплатно, али градоначелник треба да је под платом.

Уз § 23. Онај, који неби избор примио, и по закону те дужности се одрећи не може, платиће у општинску касу 50 до 200 фораната.

Уз § 30. Варошко веће решава усменим гласањем, само при кандидацији варошких званичника усмено.

Уз § 43. Примирителни суд ваља особеним за-коном устројити, као што ће се и редовни судови за се организовати.

То су примедбе одборове, које је општинско ве-ће једногласно усвојило. Уз остале законске пројек-те нису имале ништа нити одбор нити само општ. веће приметити осим, што се иште, да се ва ва-рошки пандури могу и одсад узети војници.

-- Један нам сајдија из Беча по-сла своју изјаву са жељом, да је об-народујемо у нашем листу и да јавимо, да ће исти сто дуката награду ономе дати, који ће му сахатове, у-крађене пре два месеца у Кленку према Шапцу, бар од чести добавити и који су у вредности више од 9000 форината, а сто форината ономе, који само лопова пронађе. На многим од тих златних и сребрних сахатова налази се урезано фабрикантово име „Selabe & Cie St. Croix.“ Ноћу између 21. и 22. априла преноћише два пут-ника у једној гостионици у Кленку. Довезао их је из Земуна један сре-мац кириџија. После поноћи устаде један од путника, постар човек, и рече сељаку да упрегне, јер хоће да иде натраг у Земун. Сремац га послуша и кад је био натоварио на кола сандуке, крене се на пут. Кад су од села одмакли рече му пут-ник: „Нећу у Земун, него терај у Варадин.“ То, и што је стари евре-јин после поноћи без свога друга пошао и товар што се чињаше срем-цу да је оног његовог друга, про-буди у њему неку сумњу. Сремац га одвезе у Варадин а оданде се врати у Земун. Ту чује како је је-дан похаран у Кленку, па је држао, да је лопов онај, кога је одвезао у Варадин, што је он одма земунској полицији јавио. Тако је и било. Ма-тори јеврејин похарао је младога сапутника свога, док је он спавао и кад се у јутру пробуди, виде шта је и одма отрчи официру да јави и да иште помоћ. Но речено му је код штације, да официр сад спава и да дође после. Да су одма пошли у потеру, можда би лопова стигли.

— Из Панчева нам јављају ово: Заказана скупштина чланова наше касинске задруге није се држала у недељу по подне, што није био до-

вољан број чланова, јер најмање трећина свију њих може закључак доносити. Требало је решити, шта ће се са касином, која само вегетује, и хоће ли се усвојити предлог, да се касина преобрати у читалиште са уставом, који допушта уједно и јавна предавања. Од дужег времена особито одкад је премештена од „трубача“ на друго место, наше грађанство слабо посеђује касину, која сад скоро искључно служи пен-зионарима за састанак. — У исти дан дошао је овамо из Земуна г. С. са намером, да нас позове на при-ступ граничарској конзорцији, што ће да тражи дозволу за грађење же-љезнице од Земуна до Сиска, с ко-јим је подузећем и продаја шума у Граници скопчана. Код овдашњих Срба није му позив нашао одзи-ва. — Данас, у четвртак, био је избор нашег депутирца на цркве-но-школском сабору усљед позивана-тријарха, и на основу најновијег са-борског закључка. Мало се бирача искупило, но ови једногласно иза-браше младога панчевца, г. дра. Светислава Касапиновића за свога посланика.

— Наш дописник из Београда пи-ше нам: Обећах пређашњи ред, да вам што више јавим за скупштину у Крагујевцу. 10. о. м. беше прва, т. ј. предходна скупштинска седни-ца, на којој би изабран одбор од 18 чланова, који ће прегледати пуно-моћија посланика. Одбор је свој посао свршио и нашао, да пуномо-ћија тројице адвоката не вреде и као таква их одбаци (а толико их је свега у скупштини), и вишина гла-сова држи, да су адвокати чинов-ници! Ово је одбор предложио и скупштини, те се ова још строжије показа према адвокатима вичућ: „Не ћемо адвокате у скупштини!“ И до-иста двојица од адвоката на име: Стеван Маленовић и Мијушко То-доровић искључени су из скупштине, и ако су их оне вароши, имајући у њима поверења и држећи, да ће их како ваља заступати, једногласно изабрале за своје заступнике, а Ми-јајила Стајковца избор не вреди дон-де, док се не извиди, да ли је свеш-теничко или полицијско надлежа-тељство истинитије. Обично у жи-воту, крштено је писмо онај доку-менат, који свака власт уважава и уважавати мора, ако се неће фами-лијарни и друштвени одношаји по-реметити. Но наши су скупштинари другог мњења и можда је први случај тај, што је на таквом месту извешће полицијског органа имало

веће важности од матрикуларног протокола. Узрок, што наш народ ви-че и мрзи на чиновнике и адвокате држим да је тај, што су већином и чиновници и адвокати људи, који су нешто мало научили читати и пи-сати, па као такви они не гледају ни на што друго, до за свој џеп. Бити чиновник или адвокат ствар је врло замашна; ваља скроз познавати свој народ, ваља знати што му тре-ба, ваља знати и радити за оне услове, који унапређују народ, ваља бити човек беспристрастан — а то се све науком добија. Наука прави људе карактерним. А какав ће ми бити карактеран онај, који је био до јуче солдат или слуга, па нешто научио да чита и да пише, прочита неке за-конике и положи адвокатски испит. Е па сад од какве ће користи бити тај по народ? А како се полаже у нас адвокатски испит, ми смо једном јави-ли у овом листу. Тако је исто и за чиновнике, који не гледе да угоде народу, већ ономе од кога им зависи срећа. А да су они научени и ва-љани, не би зависили ни од кога, већ би као свесни људи радили она-ко, како им позив човечански нала-же; тим би начином задобили по-верења у народу. Први је случај, да су код нас адвокати изабрани за посланике, а за цело тога не би било, да нису делом показали, да раде за своју општину, те их је ова изабрала, да ју на скупштини за-ступа. — Изабран је у скупштини одбор, који је направио одговор на престолну беседу и изјавио, да хоће: слободну штампу, одговорност ми-нистарску, пороту и слободно до-говарање. Тај је одбор одговор усвојила скупштина и предала на-месништву. Толико за сад. Други пут ће ваља бити више за јављање.

— У београдским листовима чи-тамо, да је скупштина примила вла-дин предлог, по коме ће влада има-ти права, да шиље у скупштину четврти део својих изабраника из свију сталеза у скупштину. Мини-стар унутр. дела прочитао је скуп-штини владин предлог за устав, који по „Србији“ има само 40 чланака, по „Српским Новинама“ пак (те-леграм од петка после подне) про-учила је скупштина до тог часа 90 чланака истог устава. На којој је страни погрешка?

-- У угарском сабору још траје дебата о закону за устројство пра-восуђа. Левица се жестоко бори за то, да се судско питање заједно са законом о муниципијама реши и

устала је против законског предлога владиног, по коме ће се и првоствени судови оделити од жупаније и да судце наименује влада а не да их бирају повремено саме жупаније.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч. 21. јуна. (Телеграм.) Шеница 86½-фунт. банатска и перјамонска по 5.20, моришка по 2.18. Шопронска раж у Шопрону 78/80-фунт. по 3.40. Транзита зоб 45-фунт. по 2.08, 49-фунт. по 2.30. Промет у шеници свега 15—20000 мерава.

Стање воде Саве.

Код Земун:

У четвртак 18. јуна 7 с. 1 п. над нул. Суво.
„ петак 19. јуна: 7 с. 2 п. над нул. Суво.
„ суботу 20. јуна: 7 с. 3 п. над нул. Суво.

Код Митровице:

У четвртак 18. јуна 5 с. 0 п. над нул. Суво.
„ петак 19. јуна: 4 с. 9 п. над нул. Суво.
„ суботу 20. јуна: 4 с. 5 п. над нул. Суво.

Код Сиска:

У четвртак 18. јуна 2 с. 7 п. над нул. Суво.
„ петак 19. јуна: 2 с. 1 п. над нул. Суво.
„ суботу 20. јуна: 2 с. 0 п. над нул. Облачно.

Земун. 21. јуна. Има томе својих петнајест година, одкад Земунци сваком датом приликом настојаваху, да се и у Граници заведу трговачке и занатлијске коморе и препоручиваху за седиште једне од таквих нашу варош. Много је о том предмету писано и већано, као што је општинско веће и трговачка задруга овдашња већ неколико пута представке у том смислу већој власти подносила. Последњу опширну такву репрезентацију наше трговачке задруге од лањске године донемо у изводу лане нашим читаоцима.

Сад је то питање решено законом од 3. априла ове године, који наређује, да се у Војеној Граници такође трговачке и занатлијске коморе заведу а министарска одлука одредила је Земун за седиште тога завода, коме је круг сва сремско-банатска Граница. Закон тај већ је ступио у живот а власти добиле су налог, да га одма извршити имају. Како буду списци свију трговаца и заната у овоме генералату готови, ступиће се к избору повереника, који ће се састати у Земуну ради устројства коморе. За царскога комесара притоме наименован је од министарства председник наше трговачке задруге г. А. Д. Јовановић. У идућем листу проговоримо више о овом заводу.

Земун. (Званично.) Услед јавне дражбе раздаваће у Земуну лимиту со партијама г. Јован П. Јовановић фунту по 3½ новчића, у које ће се дане раздавати со, објавиће се добром.

— У идућу недељу 29. јуна даје се путем јавне дражбе у старим Бановцима тамошњи општински амбар на једну или више година под закуп.

— Вашар у Панчеву почиње у петак, 27. ов. м.

Земун. Обрт Земунске Штедионице месеца јуна 1869. п. р.

Примање.	
Пређашња готовина благачине	ф. 16787.15
Разни улови	29756.55
Уплаћени зајмови	675.10
Други зајмови	378.—
Уплаћене менице	18877.50
Камате од зајмова	144.69
Камате од зајмова на залог	8.52
Камате од есконт. меница	361.16
Доходак од штампарских ствари	13.80
Провизија и писарина	97.48
Вапредне камате	14.25
Непосредна штедиларина	— 45
Conto sospeso	24.31
Свега	ф. 67139.26

Давање.	
На уложнике повраћено	ф. 1685.17
Камате од уложених капитала	13.54
Дати зајмови	3690.10
Вапредни зајмови	5504.—
Есконт менице	23325.—
Разни трошкови	1.80
Плата званичницима	116.70
Conto sospeso	278.20
На штампарске ствари	12.50
Непосредне штедиларине	3.80
Готовина благачине	32508.45
Свега	ф. 67139.26

Панчево. Обрт Панчевачке Штедионице месеца јуна 1869. п. р.

Примање.	
Готовина прошлога месеца маја	ф. 22076.26
Улога овога месеца	48113.35
Уплаћене менице обичне	20778.32
Уплаћена меница реалног кредита	300.—
Камате зајмова на непокретности	369.83
Пристојбина од зајмова на непокретности	24.73
Есконт меница обичних	439.33
Есконт меница реалног кредита	— 67
За штедионичке књижице	7.—
Свега	ф. 92109.49

Издавање.	
У ефектима	ф. 34000.—
Враћени улови овога месеца	18462.50
Камата на улоге	113.79
Есконтирате менице обичне	23330.—
Есконтирате менице реалног кредита	100.—
Зајмови на непокретности	4945.—
За трошкови	91.49
За плату	195.66
Готовина за месец јули 1869	10870.05
Свега	ф. 92109.49

Београд. 21. јуна. (о. д.) Стање дуђанске радње обично је. У ово доба бакалима и болтацијама средње пролазе послови, но врло живо гвожђарима, па прилично и брашнарима. И радња са храном почела је оживљавати; шпекулација живо се развија а много се ради и комисионално, и ако још нема довоза, што је за нову храну још рано и што сељани се даве око жетве. Цена је шеници по каквоћи 64/72 гроша, јечму 40/48, кукурузу 50/60 гроша.

Продукта мало има на пијаци, осим јагњећих кожа, којих има много, па добро и пролазе по 22/24 гроша пар, јарећим кожама пак је цена 16/18 гроша. Вуна се плаћа по 6/7 гроша. ока.

Масти нема, а лој држе по 7/7½ гроша. Осим ракије, коју плаћају по 1, 1½ до 1¾ гроша, нема ништа за јављање.

Нема ништа особитог за јављање ни о новчаној радњи. Дисконт меница обичан је а дукати за цванцке пролазе по 56 гр. и 8 пара; за рубље по 60 гр. и 18 пара. Од не-

колико дава прва српска банка има договора са неким износачим пруске соли и изглед је, да ће она тај посао у своје руке предузети.

Стање запата повољно је, особито оне запатлије имају много посла и добро им се плаћа, што раде у главној чаршији, која се сад руши да дође по плану на линију.

Ономад је дошао из Беча овамо и одма је продужио пут у унутрашњост инжињир дунавског паробродског друштва барон Велтхајм, ради регулације Мораве. Друштво је то тврдо наумило, да се та река која просеца срце Србији регулише и с тога очекује се једна лађица, која ће до који дан поћи уз Мораву.

Сисак. 15. јуна. (Е. Б.) Промет са храном ове недеље износио је око 85000 вагана, што показује прилично живост у радњи. Продато је око 50000 вагана шенице и то банатске 82/85-фунт. по 4.50/65, бачке 84/86-фунт. по 4.70/75, потиске 84½/86-фунт. по 4.80/85, слабија роба по 4.—/4.10. Продато је 2000 вагана ¾ жита банатског и сремског 80/81-фунт. по 3.05/10. Наполице банатске и сремске 2000 вагана 76/78- и 78/80-фунт. по 2.65/70 и по 2.75/80. Босанске решетане ражи продато је само 1000 вагана 78-фунт. по 2.35.

Кукуруз се тражи и продато је 30000 вагана које босанског које славонског, али све решетаног, 85/86-фунт. по 2.30; банатског, сремског и славонског 84/85-фунт. по 2.35/40.

Продато је нешто мало и зоби по 1.50/55 и по 1.65/75, бечка цента босанске и српске зоби по 3.—/3.05.

Пешта. 15. јуна. (С. К.) Мило нам је, што вас о живој житарској радњи на нашој пијаци известити можемо. Шеница, готова роба, тражила се јако како од стране наших млинара тако и од износача и почем је много распродато, особито финије сорте, што су за месну потребу, то много није било понуда, и купци мораше скупе плаћати. Услед извешћа са стране, где су цене чврсте, постигла је и слабија шеница живу тражбу, те се цене и овој роби подигле. Сав промет наноси од прилике 180.000 цолцента а финије робе скочише са 20/25, слабије по чисте са 30/35 новчића. Нова узанска шеница није се с почетка недеље толико тражила, но после кој се цена диже доста брзо на 4.70, а при коњу недеље закључила је узанска шеница са 4.55.

Ражи нема довољно на пијаци а тражи се, те се цена побољшала са 10 новчића. Промет с том робом изнео је око 25.000 мерава, 80 фунти мерење по 3.30 и 3.35/40. Са новом ражи на рокове живо се тргује и продаје се за септембар-октобар са 25 новчића скупе. Закључено је 40.000 мер.

Добра се наполица тражи и плаћала се цолцента по каквоћи по 3.30 и 3.35/40.

Кукуруз, готова роба, слабо се тражи, тим се живље саучествовало у шпекулацији на рокове, но последњих дана охладнише и у томе. Цолцента бачков кукуруза плаћају по 2.40/45, банатског за јули и август по 2.55, за август-септембар по 2.60 а само за септембар по 2.65.

Јечма нема а зоби мало има на пијаци. С почетка недеље плаћало се 50 фунти по 1.95 до 2 форинта, но после пада цена овет на 1.87/95. За септембар и октобар продаје се зоб по 1.78/80 у Ђуру постављена.

Маст, варошка роба дилга се је услед странских налога на 41 до 42 форинта заједно са буретом, сеоска пак на 39½ до 40 форинти.

Шинарке траже како шпекуланти тако и фабриканти и веће партије пролазе по каквоћи по 13½ до 14¼. Најбоља мађарска роба по 18½ форинти.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	16.	17.	18.	19.	20.	21.
	Ј у н и ј а					
Дукат цесарски	5.90	—	5.92	5.91 $\frac{1}{4}$	5.92 $\frac{1}{2}$	5.92
Сребро	121.70	—	121.75	121.50	121.35	121.25
5% металици	62.50	—	62.85	62.85	62.80	62.99
Ови с кам. мај—новем	62.50	—	62.85	62.85	—	—
5% народни зајам	70.60	—	70.85	70.85	71.—	71.—
Акције народне банке	749.—	—	749.—	747.—	745.—	748.—
кред. завода	310.30	—	314.90	270.30	278.10	282.10
Лозови 1860. године	104.20	—	104.70	105.20	105.10	105.10
Лондон	124.60	—	124.65	124.70	124.75	124.85

Пловидба местне лађе до 19. јулија.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.
 Из Београда у Земун, у 7 сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 2 сахата по подне.
 Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 4 и по сахата после подне.
 Из Земуна у Београд, у 7 сахата после подне.
 Из Београда у Земун, у 7 и по сахата после подне.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

После десетогодишњег бављена у Земуну остављам ту варош, где сам толико пријатних предузетања налазио. Благодарност ми то налаже, што свима онима ердачно „сбогом!“ кажем с којима сам имао спошења и који ме онако пријатељски предусреташе. Ја бих молио, да ме у будућности пријатељског сећања свог удостоје.

В. Бодвин.

Nach zehnjährigem Aufenthalte verlasse ich Semlin, wo ich so viele angenehme Beziehungen unterhielt. Ich erfülle nur ein Gebot der Dankbarkeit, wenn ich allen Jenen ein herzlichstes Lebewohl zusende, mit denen ich im Verkehr gestanden und deren freundliches Entgegenkommen mir zu Theil geworden. Ich bitte sie in'sgesammt, mir auch in Zukunft ihre werthe Erinnerung zu bewahren.

W. Bauduin.

Danfsagung.

Für die zahlreiche Betheiligung an dem Leichenbegängnisse meines seeligen Vaters

Joseph Maringer

spreche ich hiemit allen Betreffenden meinen herzlichsten Dank aus

Semlin, 24 Juni 1869

Therese Maringer.

Kundmachung.

Individuen, die bei der Catastralvermessung Gehilfen waren, werden unter günstigen Bedingungen auf die Zeit von 4 bis 6 Wochen zu Bahntracirungsarbeiten aufgenommen. Der serbischen Sprache Kundige haben Vorzug. Anfragen bei der Redaction.

Verschleiß

des echten k. k. ausschl. privileg. von der medicinischen Fakultät in Wien geprüft und bewährt befundenen, im Jahre 1868 neu verbesserten und von Sr. Majestät kaiserlich-königlich auszeichneten taufendfach erprobten und attestirten

Arcanum

zur schnellen, leichten und gänzlichen Ausrottung der Ratten, Hausmäuse, Feldmäuse, Hamster, Maulwürfe und Schwaben.

Preis einer großen Dose 1 fl. — Preis einer kleinen Dose 80 kr

Mathilde Bartolotti k. k. Priv.-Zuhaberin,

Fabrik: Neubau, Neubaugasse Nr. 70, 2. Stock, Thier Nr. 8, in Wien.

Zu haben in Semlin bei D. Joannovic's Sohn.

Bestellungen en gros so wie auch einzelne Dosen werden gegen Postnachnahme schnellstens effectuirt. Wiederverkäufer erhalten anständige Provision.

ЗЕМУНСКА ШТЕДИОНИЦА.

ПОЗИВ

на другу изванредну главну скупштину господе акционара земунске штедионице, која ће бити

13. ЈУЛА 1869.

у два сахата по подне у дворани српског грађанског читалишта земунског. Главни предмет већања је: да се по уставу корисно новци употребе, којих се кадкад у благајни одвише налази.

Она г.г. акционари, који желе у тој скупштини или сами или преко пуномоћника бити учесници, нека изволе своје акције најмање на осам дана пред скупштину код штедионице на исправу положити.

Штампана пуномоћја дају се бесплатно у штедионици.

По закључку у седници великог одбора штедионичког 12. Јуна 1869.

УПРАВА ШТЕДИОНИЦЕ.

SEMLINER SPARKASSE.

EINLADUNG

zur ausserordentlichen zweiten General-Versammlung der Herren Aktionäre der Semliner Sparkassa, welche am

25. JULI 1869.

um 2 Uhr N. M. im Saale des „Srpsko gradjansko Čitalište“ in Semlin abgehalten wird.

Der Haupt-Gegenstand der Verhandlung betrifft die statutengemässe Anlage der periodisch frei verfügbaren Barfonde.

Jene Herren Aktionäre, die sich dabei selbst oder durch Bevollmächtigte theiligen wollen, haben ihre Aktien mindestens 8 Tage vor der Versammlung bei dieser Anstalt gegen Empfangnahme der Legitimationskarten zu deponiren.

Die Vollmachten-Blanqueten werden bei der Anstalt gratis ausgegeben.

Aus der Plenar-Ausschuss-Sitzung der Sparkasse. Semlin, am 24. Juni 1869.

Die Sparkasse-Direction.

У Позоришту.

(Приповетка.)

(Свршет.)

Лекем поче да говори. Његов је говор био сасвим различан од говора његових другова. Његов глас није био од природе устројен и лак, али га он надвлада и управљао је шњиме како је хтео. Најтиши гласови као и најбурнији изрази стајаху му на вољи и час наводио је своје гледаче на буран смеј а час на највећу озбиљност.

И сам Филиберт, и ако му је био непријатељ, ипак увиде, да му сад није могућа никаква сметња.

„Бакиларе“ рече Волтер при одмору писцу, „ваше је дело било на смрти, али га је Лекем спасао.“

Сваком појавом беше наклоност публике све већа, и кад се завеса на концу последње радње спусти, наста бескрајно пљескање и вика, која изазиваше Лекема.

Лекем се појави и док га публика бурно поздрављаше изађе са стране на бини један човек на штапу наслонен.

То беше Волтер. Брзо притрча он младом вештаку и загрли га у наручја.

„Живио Волтер! Живио Лекем!“ захори се сала и завеса се лагано спусти.

Лекем беше у несвестици. —

Последњи, који је позориште оставио био је Филиберт! За време преставе бивао је све озбиљнији и замишљенији. Његовој кћери Катарици заблесташе се од радости сузе на лепим очима, али их он не примети; и сад пошто се комад сврши натуче он свој шешир на чело и гледаше укочено око себе.

Најпосле дође к' себи и види, да су готово сами.

„Оди кћери,“ рече он, и остави ћутећи позориште.

п.

У то време стајао је већ Волтер на врху своје славе и био је глава француске књижевности. И не само, што је био први у вештини појезије, и што је имао право књижевног укуса, већ се његов уплив осећао и у најдаљим круговима француског живота.

Он је имао лепу кућу у Паризу, где се само одмарао, кад се с' другог пута у престоницу враћао.

Једног вечера седио је он у својој соби, која осим неколико лепих слика, сасвим просто намештена бе-

ше. Он је седео при столу и читао разне рукописе.

Слуга уђе и јави му, да је онај младић, ког је јутрос звао, дошао.

„Лекем.“ викну Волтер „Нека уђе!“

Млади вештак уђе збуњен, јер то беше важан тренутак. Волтер га поздрави ердачно.

„Ви сте још бледи и збуњени од јуче, рече му он, седите.“

Обоје седоше поред димњака, у ком је ватра јасно горела, и Лекем му захвали на почасти, коју му је славни песник својом посетом у позоришту указао.

„Младићу“ рече Волтер, „ја сам вас молио, да ми дођете. Имам нешто важно с' вама да говорим.“

Лекем га погледа уплашено.

„Ја сам вас јуче врло добро сматрао и ја могу казати, ви имате велики дар.“

Лаки осемех прелети преко лица Лекемова. Он се зацрвени.

Волтер се учини као да то и невиде; он узде гвоздене машице и чаркаше шњима ватру, па онда лагано настави:

„Ваш глас није баш особит, он још нема праве јасности. И сам ваш склоп тела није створен за актера. Али ви владате целим телом по својој вољи. Ви сте се већ извештили, па ако тако и даље узрадите забораваћете најзад на вашу малену природну слабост. — Ви се већ прилично лено покрећете, а временом научићете сасвим достојанственост, коју јуначка улога захтева. Јер у овима дотераће се тек ваш дар, а не у улогама, које сте досад имали.“

„И мој највећи труд биће, да овај дар изобразим и да га примењујем као што ваља. Само кад би ми ви помогли! јер је моја највећа жеља, да ме приме у краљевску позоришну дружину која је данас прво позориште у свету.“

„Ваше жеље лете високо. Можете ли нешто прочитати?“

„Зашто не!“

„Прочитајте ово место: ја вам дам времена; то је монолог из једне нове трагедије „Едипа“, која ће се који дан претстављати.“

Лекем седе за сто, и задуби се у артију. Волтер чекаше стрпељиво пред димњаком, док Лекем не рече да је готов.

„Дакле почните!“

Младић поче читати. То је баш био монолог гоњеног Едипа. Што је више читао, све је више добијао израз унутарње страсти, коју је он у стиховима уживао. Његов глас дизао се и спуштао; час је владало тихо шаптање а час најбурнији из-

раз беснила, које га обузимаше. И опет поред свег тог код њега је владала јасност и вештачка тишина.

Волтер га гледаше општрим оком. Ниједан знак задовољства не појави му се на лицу; он га је у себи стишао.

Кад Лекем сврши, завлада подужа тишина.

„Ја и опет велим, Лекему!“ прозбори најзад песник, „ви имате дара. Али послушајте моје речи, слушајте савет пријатеља. Не идите на бину, оставите се позиришта!“

Ни муња из ведре неба неби била изненаднија ни страшнија за Лекема од ових речи.

„Без сумње, ви би се на позоришту одликовали. Али ви непознајете овај свет, и ако сте се много пута досад на бини јављали. Ви га још не познајете, овај бурни свет, који све руши, што год му се укаже. Ви ћете вашу цел постићи, али ћете бити несрећни. Вештина је најдивнија кћи неба, која све улепшава и свети, али су њени подмлаци често рђави.“

„То вели Волтер!“

„Ја говорим из искуства. Испрва бруји слава и наклоност света. Човек се нада, да ће својом претставом народ благодарити — то је неописано осећање! Али онда баш настају противности; човек гледа с тугом, где се што ваљано презире а рђаво брани. Вештина се сваким даном све већма ногама газе, и свет се бори са животом, самим собом и са осталима. Лекему! ово је пријатељ који вас саветује. Одреците се славе а бирајте срећу, срећу тихог грађанског живота.“

„Ја немогу више, већ је доцкан.“

„Ви сте окусили већ мало слатког плода — па већ је доцкан?“ — рече Волтер. „Још једном, гледајте само! — —“

Он приђе к столу и извади из њега неколико кеса с новцима.

„Ево вам 10.000 франака, ако одступите — ја нисам тако зао, као што за ме говоре и многима сам већ помогао. Ја чисто не знам каква ме потајна симпатија за вас веже. Ево вам дакле новаца на одпочните какав други рад —“*)

Тешка борба покретоше прси Лекенове. Слика Катарицине и њеног оца појави му се пред очима, који и сами желе, да се остави позоришта. Он виде у себи мирног грађанина — и опет било му је као да би умро од туге, кад би се видео у таквој срећи.

*) Сопствене речи Волтерове.

Волтер сеђаше поред ватре и забављаше се машицама.

Дуга тишина наста; борба у души Лекеновој беше све жешће и најзад једна страна победи.

Он приђе к' песнику, који беше саснут и замишљен.

„Ја вам захваљујем,“ рече он сталним гласом „и бићу вам увек захвалан. Ја вас разумем, али сам ипак дошао с другим очекивањима. Ви ме још добро непознајете; ја се не могу продати. Ја знам, да ћу срећу и мир жртвовати, али ја остајем веран божанској вештини, јер ја и живим само за њу.“

Са овим речима он хтеде отићи и већ се поклати за растанак. Али Волтер скочи брзо и задржа га.

Његово се око засветли.

„Ти си прави син вештине! Ти ћеш бити њен Месија, то ти на челу читам. Остани Лекену! ти си већ себи изабрао — дакле нека буде!“

Он приђе брзо столу и пружи удивљеном Лекену савијену артију.

„Читај!“ рече му он.

Лекен разви артију. Наједаред ударе му сузе на очи и он падне Волтеру пред ноге.

То му беше диплома за члана краљевског позоришта „Comédie française“.

„Устаните Лекену. Од сад ћемо бити увек заједно. Ја сам нашао, што сам одавна тражио, младу снагу, која ће нам позориште оживети. Од данас за три недеље претстављаћете мог „Ореста“!“

Већ после неколико дана распростра се вест о Лекеновом одликовању по целој вароши. Отац његов није му више на пут стајао, кад је видео, какву је славу његов син задобио. Али кућа Филибертова била му је одсад непрестано затворена.

То беху ужасни дани болова и туге за Лекена.

Али на три недеље после оног вечера код Волтера изигравао је он „Ореста“ у краљевском позоришту пред првом публиком. Његова слава беше неисказана и његов положај од те преставе био је за навек безбедан.

Волтер га загрли на свршетку преставе и честиташе му срећу али му Лекен са тужним смешењем рече:

„Ви имате право; човек не може бити овде миран и срећан. Али ја се опет не кајем.“

Од то доба био је Лекен први вештак на француској бини, највећи актер свога доба, који је у многоме и самог Талму надмашио. Бла-

годарност га је везивала за Волтера, који му је пут на бину отворио и он је увек претстављао главне улоге у Волтеровим драмама.

А шта је с Катарином било? Историја нам о њој ништа не јавља. Али ми држимо да га њен отац није више од себе одбијао, већ да му је са Катарином пут срећноме животу отворио.

Посрбио М. Вујић.

Стари ковчег.

(Свршетак.)

Туга не убија наједанпут. Најјачег човека савлада и повије му леђа; али она не убија. Гордост, храброст, љубав, радост, све страсти убијају брже него туга. Лагахно она растрза своју жртву. Она не обара као секира дрво, не — под њом се вене као дрво коме се кора у пролеће скине и које само до јесени живи. И Женију није туга убила; она мораде вечито испаштати. Дубоки уздаси и вечито сузне очи беху све што свету казиваше њену тугу. — Умре јој отац; ни сузе да је пустила кад га у гроб спушташе. Неки говорише да се она радује његовој смрти. —

Продужавала је школу докле је могла. Сваки дан је учила децу у својој малој соби, која је била у најкаљавијој улици у целом Лиму. Имађаше циглу једну собу, у њој је седела, спавала, ручала и децу учила. Морала се је напињати да одржи школу, јер не беше другог средства да избегне смрт од глади; глад је тешко трпети, а смрт од глади тешка је смрт.

Између осталог покућанства у Женијиној жалосно намештеној соби, био је и један стари ковчег. На њему беше велика зарђала брава притврђена јаким, гвозденим клинцима. Чудновати цртежи на њему побудише радозналост и страх оне деце, која код ње у школу долазише. Овај утисак увећаваше још и учитељкино особито страхопоштовање према ковчегу. Никад не тури кључа у зарђалу браву; а опет су јој очи увек упрте биле у буџак где је ковчег стајао; и кад год би погледала на њ изгледала би за чудо страшна. Догоди ли се да које несташније дете, макар врхом прета дотакне ковчег, то би га таквим гласом укоравала, да му се чисто крв смрзне. Једанпут разнесе се глас да она отвара тај ковчег. Неки несташан дечко упуња се пре школског времена у кућу и провири кроз пукотину; на вратима виде строгу учитељку

где клечи пред отвореним ковчегом, моли се Богу и плаче. Лагахно пушкање, које он нехотично учини, збуни је. Брзо залупу капак на ковчегу и полети вратима да ухвати тога шуњала, ма он умаче. Истог дана оправи добро врата.

До јако је само децу занимао тајанствени стари ковчег; али кад се онај деран избрбља шта је он чуо и видео, постадоше и одрасли радознали. Помислише да Женија чува у старем ковчегу готовину што јој је ваљда од оца остало. Женијино лице беше пуно бора а коса седа, премда не имађаше још ни четрдесет година. Шта ти није свет торкао? али она ништа није чула; а и кад би чула није марила. Њена школа сваким даном иђаше на мањак. Деца јој се ругаху по улицама; и на скоро беше Женија Мовбрај од свакога остављена.

Неколико дана не излазаше она из своје собе, и нико не беше толико човечан да оде да је надгледа. Тек кад комшије чуше очајнички врисак као растанак грднога грешника са животом, почеше се саветовати шта би ваљало чинити. Обзирући се на стари ковчег, у коме шта је не знађаше нико, одлучише да и сама хришћанска дужност позива их да је походе. Врата њене малене собице беху забрављена; Женија је хтела да не виђена умре. Комшије обише врата и искупише се око њене сиромашне постеље. Ту је лежала Женија нема и умираше од глади. Донеше јој јела, нудише је вином, јер њен би поглед и звера омекшао, али она махну главом и окрете се на другу страну. Салетише је да гради тестаменат и да преда кључ од старог ковчега; она одговори дивљим криком, и грчевито притиште рукама усахнуле груди. Зовнуше попа. Дође и клече крај постеље да се заједно с њоме богу моли. Наскоро рече да не помаже ништа ни он ни његова молитва; додаде још: „Женија Мовбрај или је нека светитељка или тешка грешница“ — и оде. Кад и последњи уздах прелети преко њених бледих усана упре постојано своје сјајне очи на стари ковчег. Она је мртва. Сухи прсти унаоли јој беху у прса где о црној пантљици мироваше кључ старе браве. Нађоше га и одмах хтедоше отворити ковчег; али један адвокат, који се случајно ту нашао узме тај кључ, удари свој печат и рече, да се без знања власти не сме отварати.

Женија Мовбрај беше као сирота о црквеном трошку покрај свога

оца сахрањена. Нико не уздахну ни да се пусти на њеном гробу. Истога дана као што је у реду, у присуству власти и неколико Женијиних сродника — који узједаред искрепуше — отворише стари ковчег. Сад се разјасни узрок јадиковања, њене безнадежде молитве, њеног тајне пуног страхопоштовања према старом ковчегу. . . . ни злата ни каквих других драгоцености не беше ту, до голих костију у часу рођења умрлог детенцета.

Превео Л. К. Л.

„Побожне хришћанске жеље.“

Под овим насловом изашла је пре неки дан једна књижица на свет, коју је написао г. др. Пеичић, физикус панчевачки, и коју је путем јавности православног синода и српско-народно-црквеном сабору поднео. У тој књижици изложене мисли на то иду, да се православна црква у својим обредима основно преустроји. Та је појава у толико значајнија, што је писац брошире зрео човек, те се може претпоставити, да је то резултат многогодишњег размишљавања. Карактеристично је и то, да се је таква књига у истој вароши појавила, које је месец лист ту скоро сродан томе неки чланак донео, који такође радикалне измене у ерархичном склопу православне цркве енергично захтева, и ако са другог гледишта. И једна и друга појава је пажњу нашега света на се привукла.

Као што рекосмо, брошира је др. Пеичића ванредна појава, те је вредно да и наше читаоце ш њоме упознамо, премда то због простора само у изводу чинити можемо. Писац почиње своју књижицу. „Шта би требало у нас поправити, да телно и душевно не пропаднемо.“ По том вели: „Ја сам жалибоже међу онима, који све црно по народу виде, који мало што код нас хвалити, а много којешта кудити знаду. Не бојим се ни мало, да ћемо народу са вечним себе самих опадањем шкодити, вољу му за побољшање умалити; напротив држим, да нам је себе хвалисање све од пропасти на Косову па до почетка овога столећа на највећу штету нашу служило. . .“

„Ја држим, наставља писац, и ево јавно исповедам, да нам је неопходно потребно поправити школу, цркву, па затим људе одрасле и у једу и у пићу, и у пошиву, у породич-

ним одношењима, у грађанским хришћанским дужностима, па и у пословима и у забавама, најпосле и у обичајима; поправити и уредити ваља домове наше с авлијама и зградама, пољоделством и скотоводством и т. д.“

У том смислу говори писац опширније и наводи прво, да садашњи катихизис не ваља: друго, што у цркви немамо на свом језику праве молитве. Разлажући корист од молитава наводи примере неколико таквих, као: молитва пред „леганем“ и т. д. Кад се је на молитвама подужке забавио, прелази на цркву разлажући важност проповеди. „Али ту треба поучења за глупи народ, треба проповеди, што после читавога сахата трајања литургије и то на ногама стојећи, без седишта, без наслоњача, после труднога, особито ратарског живота од шест дана, па још од једног истог свештеника, могућно није. (Осим, ако ћемо признати, да и у цркви као и на сваком месту, мудрији другог поучавати може и сме, ма кога год чина био, ма какве год хаљине носио.)“

О поправки црквених обреда г. Пеичић овако говори: „Ако желимо, да нам се честити народ наш од цркве Христове, као што је већ очевидно почео, са свим не однадице, и да у Назарете и друге очајне секте не суноврати и себе, и онако разним поводима расцепаног, са свим ослаби, и као такви са лица Божије земље не изчезне, онда настојмо ми капуташи око тога, и омуљајмо свестније наше свештенство, да се још за времена култуса нам поправи, скрати, оплемени, разумљив сотвори, да се проповед као есенцијална култа част у литургију уврсти, и да се сва запешенака устројства из цркве полагано с поштовањем уклоне, изваде. Учинимо ми оно, што нам, хвала просвети, неизбежимо предстоји; али барем започнимо.“

А гди би започели?

1. Да се само Христа Спаситеља празници светкују, а свију Светитеља спомен нека се с јутрењом сврши, да људи на рад иду. Тим ћемо свет наш велике грдне у раду штете преко целе године опростити, штете барем од 50 дана, на хиљаду радиња 50000 дана, дакле барем толико исто форинти. Прорачунимо, шта народ наш тим у напредку домаћем проћу других губи! Је ли онда чудно, што ми пропадамо, а Немци

се дижу? — Али тим ћемо народ и од деморализирања кроз нерад, безмерно ждерање и пиће спасти, а и за здравље му као и за имовину боље се постарати. Или се боји тко, да то народ примити неће? Кад је свештенство пређашњих векова у религиозној занешености својој свет на штету грдно привикнути могло, а како не би на очеvidну ползу? Треба народ обавестити, да су 10 заповести Божије од самога Бога произишле, а све друге уредбе од људи. Бог не рече: не ради, него рече у 4 својој заповеди: шест дана ради, а седми се Богу моли. — Како се усудише онда људи овако јасну заповед Божију на штету нам преиначити, поправити, презрети? И јесмо ли више дужни, на штету нашу људи, или на хасну нашу послушати?

2. Да се сви постови укину изузимајући једину страстну недељу ради спомена страдања Христовог за нас. Али и онда да се допусти бели пост.

3. Да се при светом причешћу више кашика у другом путиру у води преправљених има, које ће црквењак редом вадити, обрисати, и свештенику давати.

4. Да се само једна јединица свећа пред престолним двома иконама палити сме; а све проче вољне жртве, које се на спалење у хиљадама форинти свуда код нас преко године дају, епуста у сиродињски ковчежић пред тугором црквеним. А свет ваља обавестити, да су овакове жртве Богу угодне, а не спаливање, које нам је од јазичника заостало, или од гоњених древних хришћана, који су се поћу, по пештерама и т. д. у страху на богомољу и поуке хришћанске скупљали. Тако би и узнемирујући татора по цркви због палења свећа штање и зверање изостало. А међутим забранити таторима за сваку поједину свећу и свећицу узнемирујуће тумарање. Тко свећу прије почетка богослужења не заиште, тај нека се до следећуће недеље претрши.

5. Из истог узрока тасове уклупити, и место њих ковчежић црквени пред свака врата мећати.

(Свршиће се.)

Кореспонденција уредништва.

Госп. Н. Н. у Б., Шилер вели:

Jeden anderen Meister erkennt man an dem, was er ausschreibt; Was er weise verschweigt, zeigt mir den Meister des Schicks.

Читаоница у Лешвици: Примили смо предмату до копча децембра.